

Çok değerli okuyucularımız,

Dergimizin 2022 yılı üçüncü sayısında bilimsel araştırma ve derleme makaleleri sizlerle paylaşmaktan memnuniyet ve gurur duymaktayız.

Bu sayıdaki paylaşımlarımız 11 araştırma makalesi ve yedi derleme makaleden oluşmaktadır. İlk araştırma, Cansu KOŞAR ŞAHİN, Sezgi ÇINAR PAKYÜZ, Özden DEDELİ ÇAYDAM, Bilgesu YURDAKUL, Özge ÇİÇEK ve Enes Furkan ÇALI'nın "Tıp ve Hemşirelik İntörnlerrinin Hekim Hemşire Çatışma Nedenlerine ve Hemşirelik İmajına Yönelik Algılar" başlıklı tanımlayıcı kesitsel tipte tasarlanan araştırmasıdır. Araştırma 158 tıp fakültesi ve hemşirelik bölümü intörn öğrencileri ile yürütülmüştür. Araştırmanın sonucunda, hemşirelik ve tıp intörn öğrencilerinin hemşirelik mesleğine yönelik imaj algısının zayıf düzeyde olduğu, çatışma nedeni olarak tıp intörnlerrinin çalışma koşullarına odaklandığı, ancak hemşirelik intörnlerrinin hekim hemşire arasındaki meslek algısına ve iletişimden kaynaklanan problemlere odaklandığı belirlenmiştir. Sağlık profesyonellerinin eğitim süreçlerinin yönetimine yol gösterici bir çalışmadır.

İkinci araştırma makalesi; Pınar ZORBA BAHÇELİ, Derya ÇINAR ve Nazan KILIÇ AKÇA'nın "Yaşam Sonu Bakımda İyi Ölüm Algısı: Lisansüstü Hemşirelik Öğrencileri Deneyimi" isimli çalışmasıdır. Araştırma, nitel tasarımda, 17 lisansüstü hemşirelik öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, iyi ölümü gerçekleştirmek için kliniklerde hemşire sayılarının ve bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır. İyi ölüm ilkelerini içeren derslerin hemşirelik müfredatına entegre edilmesi ve kliniklerde hemşirelerin iyi ölümü gerçekleştirebilmeleri için güçlendirici kurum içi politikaların izlenmesi önerilmiştir. Hemşirelik eğitimi ve yönetimine katkı sağlayıcı bir çalışmadır.

Üçüncü çalışma; Zümrüt BİLGİN'in "Anne Dostu Hastane Modeli ve Annelerin Doğum Memnuniyetleri" başlıklı araştırmasıdır. Tanımlayıcı ve kesitsel tipteki bu çalışma, İstanbul'daki iki hastanenin doğum sonu kliniklerindeki 265 anne ile yürütülmüştür. Araştırmanın sonucuna göre, hastanenin anne dostu olup olmamasının doğum memnuniyetini etkilemediği belirlenmiştir. Doğum ve kadın hastalıkları hemşireliğine veri sağlayıcı niteliktedir.

Dördüncü çalışma; Nurten GÜLSÜM BAYRAK, Bahadır GENİŞ ve Nermin GÜRHAN'ın "Bir Toplum Ruh Sağlığı Merkezi'nden Hizmet Alan Şizofreni ve Bipolar Affektif Tanılı Hastaların Profillerinin İncelenmesi" isimli çalışmasıdır. Retrospektif çalışma, 640 hasta ile gerçekleştirilmiştir. Bipolar affektif tanılı hastalarda, tiroid hastalıkları ve gastrointestinal sistem hastalıklarının şizofreni hastalarına göre istatistiksel olarak anlamlı ölçüde daha yüksek olduğu, şizofreni hastalarında ise çoklu ilaç tedavisi ve depo antipsikotik ilaç kullanımının istatistiksel olarak anlamlı ölçüde daha yüksek olduğu saptanmıştır. Alan yazına katkı sağlayıcı bir çalışmadır.

Beşinci araştırma; Esra USLU ve Gülcan KENDİRKIRAN'ın "Covid-19 Pandemisinde Hemşirelerde Merhamet Yorgunluğu ve Risk Faktörleri" başlıklı çalışmasıdır. Kesitsel tipteki bu araştırma, Eskişehir'de bir hastanede çalışan 280 hemşire ile yapılmıştır. Pandemi döneminde haftada 48 saatten fazla çalışan, endişeli hemşirelerin merhamet yorgunluğunun hastalığa yakalanan bireylerden daha yüksek olduğu ve cinsiyeti, haftalık çalışma saatleri, mesleği ile ilgili düşünceleri, COVID-19 virüsü ile ilgili duygu ve deneyimlerin merhamet yorgunluğu risk faktörleri olduğu belirlenmiştir. Hemşirelerin desteklenmesi gereken bir alandır.

Altıncı çalışma; Gamze FIŞKIN ve Cansu IŞIK'ın "Gebelikte Yaşanan Görsel ve Bedensel Değişikliklerin Postpartum Dönemdeki Bedeni Beğenme ve Psikolojik Yakınmalarla İlişkisi" başlıklı araştırmasıdır. Bu araştırma, tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tasarımda postpartum 42 günü aşmamış 207 kadınla yürütülmüştür. Lohusaların depresif belirti göstermediği fakat orta düzeyde anksiyete, hafif düzeyde stres yaşadıkları bulunmuştur. Gebeliğin ilerleyen periyotlarından itibaren görsel/bedensel şikâyetleri olduğu fark edilen riskli grupların önceden tespit edilmesi ve postpartum süreçteki emosyonel sorunları önleme/tedavi etme programlarının geliştirilmesi önerilmiştir. Doğum ve kadın hastalıkları hemşireliğine katkı sağlayıcı bir çalışmadır.

Yedinci çalışma; Çiğdem KARDAŞ ve Nigar ÜNLÜSOY DİNÇER'in "Bütüncül Hemşirelik Bakımı İçin Metafor Analizi: Bir Puzzle Oluşturmak" isimli çalışmasıdır. Çalışma, nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik desenle 227 hemşire ile gerçekleştirilmiştir. Üretilen 106 metafordan dokuz kategori oluşturulmuş ve hemşirelerin bütüncül bakım algısıyla ilgili ağırlıklı olarak olumlu

metaforlara sahip olduğu saptanmıştır. Metaforlara ait her bir kategori için olumlu algıların desteklenerek geliştirilmesi, olumsuz algıların değiştirilebilmesi için stratejilerin planlanması önerilmiştir. Alan yazına ve uygulayıcılara katkı sağlayıcı niteliktedir.

Sekizinci çalışma; Sevecen ÇELİK İNCE ve Neslihan PARTLAK GÜNÜŞEN'in "Kronik Ruhsal Hastalığı Olan Bireylerin Ağız ve Diş Sağlığı ile İlişkili Yaşam Kalitesinin ve Alışkanlıklarının Değerlendirilmesi" başlıklı araştırma makalesidir. Tanımlayıcı tipteki çalışma, amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilen 67 kronik ruhsal hastalığı olan bireyle yürütülmüştür. Kronik ruhsal hastalığı olan bireylerin ağız ve diş sağlığı yaşam kalitesinin ve alışkanlıklarının yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Hemşirelik bakımında dikkate alınması gereken bir çalışmadır.

Dokuzuncu çalışma; Özgül KARAYURT, Aylin DURMAZ EDEER, Yaprak SARIGÖL ORDİN, Kübra YASAK, Eda AYTEN KANKAYA, Filiz ÖĞCE ve Koray ATİLA'nın "Bariatrik Cerrahi Sonrası Öz-Etkililiğin ve Seçilmiş Faktörlerin Yaşam Kalitesine Etkisi" isimli çalışmadır. Kesitsel, tanımlayıcı ve kestirim tipi araştırmanın örneklemini bariatrik cerrahi yapılan 103 hasta oluşturmuştur. Hastaların yaşam kalitelerinin orta düzey ve öz-etkililiklerinin düşük düzeyde olduğu, hastalarda öz etkililiğin yaşam kalitesi üzerine etkisi olmadığı, bariatrik cerrahi sonrası geçen süre arttıkça yaşam kalitesinin düştüğü saptanmıştır. Hastaların ameliyat sonrası uzun dönem izlenmesi önerilmiştir.

Onuncu çalışma; Sema Nur YAMAN ÇELİK ve Aylin DURMAZ EDEER'in "Göğüs Cerrahisi Sonrası Tüp Torakostomi Uygulanan Hastaların Ağrı Düzeylerinin ve Günlük Yaşam Aktivitelerinin İncelenmesi" isimli araştırma makalesidir. Çalışma tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tasarımda iki üniversite hastanesinde göğüs cerrahisi sonrası tüp torakostomi uygulanan 130 hasta ile gerçekleştirilmiştir. Hastaların ameliyat sonrası orta düzeyde ağrı ve günlük yaşam aktivitelerinde bağımlılık yaşadıkları, ağrı şiddeti arttıkça günlük yaşam aktivitelerinde bağımlılığın arttığı bulunmuştur. Cerrahi hemşireliği alan yazınına ve uygulamalarına katkı sağlayıcı niteliktedir.

Onbirinci çalışma, Erdal AKDENİZ ve Selma ÖNCEL'in "Hemşirelik Öğrencilerinin Sigara İçme Sıklıkları ve Sigara Paketlerindeki Uyarı Etiketlerinden Ne Kadar Etkilendikleri" başlıklı derleme makalesidir. Araştırma kesitsel tasarımda 240 öğrenci ile yürütülmüştür. Sigara paketleri üzerindeki yazılı uyarıların etkisinin cinsiyete göre farklılık göstermediği, sigara içme durumu, ailede sigara içiciliği varlığı, sigara bağımlılık düzeyi ve sigara içme durumunun etkili olduğu saptanmıştır. Çocukluktan itibaren gençler üzerinde önleyici çalışmalar yapılmalı ve sigarayla ilgili gençlerde etkili olabilecek stratejiler geliştirilmelidir.

Onikinci çalışma, Bilge ÖZDEMİR ve Gülçin ÖZALP GERÇEKER'in "Kanser Tedavisi Alan Çocuklarda Kemoterapiyle İlişkili Periferik Nöropatinin Değerlendirilmesinde Hemşirenin Rolü" isimli derleme makalesidir. Bu derlemenin amacı kanser tedavisi alan çocuklara bakım veren hemşirelerin kemoterapiyle ilişkili periferik nöropati değerlendirmesindeki rolüne dikkat çekmektir. Kemoterapiye bağlı gelişen nöropatinin değerlendirilmesi yönünde geliştirilmesi gereken araçlar, araçların kullanımı sonrası hemşirenin uygulayacağı hemşirelik girişimlerinin tartışıldığı derleme, alan çalışmalarına katkı sağlayıcı niteliktedir.

Onüçüncü çalışma, Zeynep KARAKUŞ ve Zeynep ÖZER'in "Kanserle İlişkili Yorgunluk Yönetiminde Güncel Stratejiler ve Hemşirelik Girişimleri" başlıklı derlemesidir. Derlemede, güncel kılavuzlarda kanserle ilişkili yorgunluk yönetiminde önerilen stratejilerin ve hemşirelik girişimlerinin sistematik aktarımı amaçlanmıştır. Kanserle ilişkili yorgunluğun diğer yaşanan sorunlar gibi hastalar açısından öneminin ve hemşirelik bakımının tartışıldığı derleme, hemşirelik uygulamalarına yol gösterici bir çalışmadır.

Ondördüncü çalışma, Gizem ÖZBUDAK, Öznur USTA YEŞİLBALKAN ve Asiye AKYOL'un "Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı Olan Malnütrisyonlu Bireylerde Hemşirelik Yaklaşımı" isimli derlemesidir. Bu derlemenin amacı, malnütrisyonu ve malnütrisyon riski olan KOAH hastalarının belirlenmesi, malnütrisyon durumunun değerlendirilmesi ve hemşirelik girişimlerinin güncel alan yazın ve kılavuzlar eşliğinde açıklanmasıdır. Akciğer hastalıkları yaşayan tüm bireylerin malnütrisyon açısından da ele alınmasını ve hemşirelik uygulamalarını tartışan, hemşirelik uygulamalarına yol gösterici niteliktedir.

Onbeşinci çalışma, Füsün TERZİOĞLU, Dercan GENÇBAŞ, Handan BOZTEPE, Nilgün DOĞU, Canberk AKDENİZ ve Buğse YÜCEER'in "Sezaryen Sonrası Kaygı ve Depresyon: Non-Farmakolojik Kanıt Temelli Uygulamalar" isimli derleme makalesidir. Bu derlemede, sezaryen sonrası kaygı ve depresyona yönelik yapılan non-farmakolojik kanıt temelli uygulamalar tartışılmıştır. Sezaryen öncesi-sırası ve sonrası bakım uygulamalarında kritik rol ve sorumlulukları olan hemşirelerin bu kanıt temelli non-farmakolojik uygulamaları rutin bakım uygulamaları içerisine almaları önerilmiştir.

Onaltıncı çalışma; Yelda KUBLAY ve Saliha HALLAÇ'ın "Pamela G. Reed'in Öz Aşkınlık Kuramı Analiz ve Değerlendirmesi" başlıklı derlemesidir. Bu derleme makalede, hemşirelik kuramlarından Pamela G. Reed' in "Öz Aşkınlık Kuramı"nın analiz edilmesi ve değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Alandaki boşluğu dolduracak, kuramın tanınmasını, anlaşılmasını ve kullanımını sağlayacak makalenin yararlı ve hemşirelik kuramlarına temellendirilmiş modellerin oluşturulmasında katkı sağlayacağı öngörülmüştür.

Onyedinci çalışma; Büşra Nur TEMÜR, Nilgün AKSOY'un "Hastalık Yönetiminde Dijital Sağlık Okuryazarlığı" başlıklı derlemesidir. Bu derlemenin amacı, teknolojiyle birlikte gelişen dijital sağlık okuryazarlığının önemini vurgulamak ve hastalık yönetiminde dijital sağlık okuryazarlığı bakış açısını geliştirmektir. Gelişen sağlık sistemi içinde hemşirelerin iyi düzeyde dijital sağlık okuryazarlığına sahip olmalarının gerekliliği tartışılmıştır.

Onsekizinci ve sonuncu çalışma; Fulya GÖKDEMİR, Tülay YILMAZ'ın "Maternal Uyku Sorunlarının Obstetrik Sonuçlara Etkisi ve Bakım" başlıklı derlemesidir. Bu derleme makalede, maternal uyku sorunlarının yol açabileceği farklı obstetrik komplikasyonlara neden olduğu ve sonucunda mortalite ve morbiditeye varan sorunların yaşanabileceği tartışılmıştır. Alan yazın bilgilerine dayalı olarak özellikle ebe ve hemşirelerin konuyla ilgili girişimlere odaklanması önerilmiştir.

Temmuz sayımızda, araştırma makaleleri ile alan yazına, hemşirelik uygulamalarına ve yönetimine katkı veren tüm yazarlara, hakemlere, bölüm editörlerine ve tüm süreçlerde emek veren dergi yayın kuruluna teşekkürlerimi sunarım.

Mesleğimizin gelişimine katkı verecek emek verilen değerli çalışmalarla bir sonraki sayımızda buluşmayı diliyorum.

Prof. Dr. Şeyda SEREN İNTEPELER

Editör